

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

فرشید کاوند نوازنده تنبور:

هر نوازنده توانایی لزوماً

مدرس خوبی نخواهد بود

فرشید کاوند نوازنده تنبور از جمله نوازندگانی است که دور از حاشیه مشغول انجام کارش است. گروه خودش را دارد، آثارش را آهنگسازی می‌کند و هر زمان هم که مغتنم باشد، روی صحنه می‌رود. او سال گذشته کنسرت‌های موفقی را با گروهش روی صحنه برد. سازش تنبور است و هوش هم تنبور نوازان طرز نام دارد. شاید بی‌راه نباشد که بگوییم تنبور نوازان طرز از بهترین گروه‌های تنبور نوازی حال حاضر در کشور مان هستند. گروهی که سال گذشته کنسرت‌های درخشانی برای مخاطبانش برگزار کرد که خواننده این کنسرت‌ها و حید تاج بود. از نکات مهم در گروه تنبور نوازان طرز، حضور برادران کاوند به عنوان ارکان اصلی این گروه است. فرشید، فرشید و وحید کاوند؛ ارکان اصلی این گروه هستند. آنها شاکله گروه را شکل داده‌اند و حضور آنها این امید را به وجود آورده که این گروه، بتواند برای سالیان سال در عرصه موسیقی اصیل ایرانی فعالیت‌های مستمر داشته باشد. با فرشید کاوند هم کلام شدیم تا دیدگاه‌هایش درباره موسیقی و البته تنبور نوازی امروز را جو یا شویم.

اوضاع آموزش تنبور نوازی را در حال حاضر چگونه می‌بینید؟

آموزش تنبور در حال حاضر شرایط بسیار نابسامانی را می‌گذراند و نقطه قوتی که قابل توجه باشد را نمی‌توان در آن پیدا کرد. البته به هیچ عنوان نگاهی بد بینانه نسبت به این موضوع ندارم ولی نمی‌توان واقعیت را در آن نادیده گرفت و یا برعکس بیش از حد مثبت اندیشی کرد. متأسفانه با توجه به دیرینگی و قدمت ساز تنبور، نسبت به برخی سازهای دیگر، تنبور از لحاظ آموزش شرایط مناسبی ندارد. البته باید بگویم که این شرایط دست‌نشانده اساتید، سازندگان تنبور، هنرجویان و تمامی کسانی است که ارتباطی با این ساز دارند و هیچ ضعف و یا ایرادی نسبت به خود ساز تنبور درباره شرایط حال حاضر آموزش آن وجود ندارد.

از نگاه شما چه نقاط ضعفی درباره آموزش تنبور می‌توان مشخص کرد؟

متأسفانه مواردی که هست کم نیستند ولی به چند مورد از جمله گذر زمانی نامناسب و گیر افتادن بین سنت و مدرنیته، عدم وجود چارت آموزش مشخص و مدون، برخورد کاملاً سلیقه‌ای و گاهی غلط و نبود هیچ استاندارد قابل توجهی برای آموزش تنبور اشاره کنم.

آیا این معضلات صرفاً برای ساز تنبور وجود دارد یا در روند آموزش دیگر سازهای موسیقی ایرانی و موسیقی نواحی؛ چنین مشکلاتی دیده می‌شود؟

برخی از این مشکلات و در واقع معضلات آموزشی صرفاً مخصوص تنبور است. ولی برخی از این موارد بین بسیاری از سازهای دیگر هم وجود دارد و گریبان‌گیر همگی اساتید است. این معضلات باعث به وجود آمدن بداخلاقی‌هایی می‌شود که ترجیح می‌دهم درباره آنها صحبت نکنم. بحث دیگر مربوط به شکل‌گیری و ایجاد نقاط ضعف جدی در بخش آموزش است که باعث متضرر شدن قشر هنر جو خواهد شد. هنر جویی دورانی است که بنده و تمام اساتید، روزگاری در آن نقطه قرار داشتیم و اگر رهنمودهای درست استادان مان نبود شاید ما هم هرگز به چنین جایگاهی نمی‌رسیدیم و استعداد و انگیزه ما از بین می‌رفت. پس نکات آموزشی و رهنمودهای مدرس بسیار حائز اهمیت است.

هنر جوان بر چه اساسی مدرس خود را انتخاب کنند؟

در ابتدا باید درک کرد که آموزش و نوازندگی لزوماً از هم تبعیت نخواهند کرد. به این معنی که هر مدرس خوب باید نوازنده قابل قبولی باشد اما هر نوازنده خوب و توانایی لزوماً مدرس خوبی نخواهد بود. برای انتخاب مدرس از نظر بنده باید تجربه تدریس و خروجی کلاس اساتید را مدنظر داشت. نکته‌ای را سر بسته می‌گویم و امیدوارم که هنر جوان آن را به طور جدی مدنظر قرار دهند؛ هنر جوان مراقب شو و نمایش‌های پر رنگ لعاب فضای مجازی باشند تا بر اساس آن حرکت نکنند.

با توجه به روش‌های آموزشی که شما بر شمردید، از نظر شخص شما کدام شیوه را می‌توان انتخاب کرد؟

پاسخ به این سوال کاملاً شخصی است و بنده به هیچ عنوان نمی‌توانم شیوه‌ای را به طور قطع غلط نام ببرم و آن را مردود اعلام کنم

و فکر می‌کنم هیچ کدام از اساتید با تجربه هم نتوانند این کار را انجام دهند. به جرات می‌توان گفت که بالغ بر ۹۰ درصد اساتید حال حاضر به روش سنتی پرورش یافته‌اند پس نمی‌توان آن را رد کرد، روش آموزش بر اساس نتاسیون هم در ابتدای مسیر تحول و شکل‌گیری هست و باید امیدوار بود که به درجات عالی برسد.

شما در آموزش ساز تنبور به شاگردان تان از چه شیوه‌ای استفاده می‌کنید؟

باید کمی مفصل در این باره صحبت کنم بنده از سال ۱۳۸۴ بعد از مدت‌ها مقابله با افکار شخصی خودم بالاخره مجاب شدم که برای آموزش ساز تنبور، نت تهیه کنم و شروع کردم به نوشتن درس‌هایی بر اساس نت دست باز دو. بعد از نوشتن تعدادی قطعه احساس کردم به تکرار خورده‌ام و همه شبیه هم می‌شود تنها راهکار را در این دیدم چند ماهی دوری کنم و مجدداً نوشتن را از سر بگیرم.

این زمان به طور ناخواسته حدود یک سال و نیم طول کشید و بعد از این مدت به این باور رسیدم که بهتر است بر اساس نت دست ساز شل نوشته‌هایم را پیگیری کنم (دلایل بسیاری دارم و همچنین مجموعه‌های بسیاری که از سوی اساتید دیگر به سوی این تفکر وارد شد که در این مجال نمی‌گنجد) وقتی به سراغ نوشته‌هایم رفتم نیمی از آنها را پاک کردم. با خودم اندیشیدم که اکنون و بعد از این زمان کوتاه (یک سال و نیم) نیمی از کارها و تفکرات خودم را قبول ندارم؛ بعد از گذشت مثلاً ۳۰ سال چه خواهد شد! همانجا نوشتن کتاب را متوقف کردم و درک کردم که برای نوشتن تجارب بسیاری لازم است و الان زمان مناسبی نیست اما از آن زمان تا کنون آموزش بر اساس نت شل را پیگیری می‌کنم.

در پایان راهکار شما برای مرتفع کردن معضلات آموزش چیست؟

بنده معتقدم مهمترین کار برای مرتفع کردن معضلات آموزشی تعامل و هم‌اندیشی بین اساتید با تجربه است. اگر این مهم اتفاق بیفتد قطعاً دست‌آوردی با ارزش و قدرتمند در زمینه آموزش اتفاق می‌افتد. هر چند فکر می‌کنم این موضوع مثل خواب و یک رویا باقی خواهد ماند. /تسنیم

